

Štolbova městská knihovna Nechanice

Božena Blažková

Podnět k založení první knihovny v Nechanicích dal vychovatel harrachovských dětí na zámku Hrádku u Nechanic a její vznik podpořila hraběcí rodina finančně i darováním knih. Dr. Josef Pešek v knize "Nechanice nad Bystřicí" dokládá její vznik v roce 1848. Tato první knihovna však zanikla poměrně brzy. Obec bez knihovny však dlouho nezůstala - již v roce 1871 byla založena školní knihovna a současně existovaly knihovny místních spolků. Další kapitolou historie je Štolbova knihovna. Dr. Josef Štolba působil v Nechanicích v 80. letech devatenáctého století jako notář. Sám byl velký milovník literatury a tvůrce mnoha divadelních her. Do Nechanic sezval "První sjezd spisovatelů na východě Čech žijících", v čele s Aloisem Jiráskem. V roce 1891 se stal dr. Štolba zakladatelem knihovny, která nesla jeho jméno. Po vzniku Československé republiky a na základě zákona o veřejných knihovnách obecných vznikla v roce 1919 (sloučením Štolbovy knihovny a knihoven spolků) Veřejná knihovna města Nechanice. Sídli v měšťanské škole, poté v malém sále radnice. Od roku 1951 sídlí knihovna v prvním patře nově postaveného kulturního domu.

Místní historik Václav Pražák se v publikaci Nechanice - obrázky z historie a života města (2003) v kapitole "Působení spisovatele Josefa Štolby v Nechanicích" zmiňuje o záměru knihovnice získat znovu název Štolbova knihovna. Paní Kramářové se po letech systematické práce její plán opravdu podařil. Nejprve si musela zjistit, zda ještě žijí přímí potomci, aby je mohla požádat o souhlas s plánovaným přejmenováním knihovny. I když dr. Štolba zemřel v roce 1930 a autorská práva již zanikla, podařilo se za pomoci ochotné pracovnice DILIE (DILIA - Divadelní, literární, audiovizuální agentura - je občanské sdružení autorů a dalších nositelů autorských práv) získat původní kontakty na pravnučky. Adresy však byly bez záruky, protože vzhledem k zaniklým autorským právům nejsou aktualizovány.

Následovala celá řada telefonátů a dopisování, kdy na obou stranách nebyla nouze o nejrůznější překvapení a nečekané situace. Nakonec se paní Kramářové podařilo dosud žijící pravnučky dr. Štolby seznámit se svým záměrem a získat nejen jejich souhlas, ale i další informace a materiály. Díky vstřícnosti potomků a za pomoci archivu ve Třesovicích, Muzea Východních Čech a Náprstkova muzea se podařilo paní Kramářové uskutečnit nejen původní myšlenku přejmenování knihovny (nebo spíše navrácení jména knihovny), ale i získat celou řadu zajímavých dokumentů a informací. To vše zúročila uspořádáním výstavy Kdo byl Josef Štolba.

Motto letošního týdne knihoven bylo: Knihovny - rodinné stříbro. V Nechanicích se Týden knihoven stal součástí oslav 780 let od první zmínky o městě. Období Štolbova působení v Nechanicích (1879 - 1890) bylo dobou kulturního rozmachu města a dalo by se skutečně označit jako rodinné nechanické stříbro. V této souvislosti se přejmenování knihovny na Štolbovu městskou knihovnu stalo významnou událostí pro město i pro mikroregion Nechanicko.

Slavnostní odpoledne se konalo v sobotu 11. října za velké účasti nejen místních obyvatel, ale i hostů, mezi kterými byl např. i senátor Karel Barták. Výborně zorganizovaný program byl skutečně bohatý. Zájemci absolvovali literárně-vlastivědnou procházku městem, na které je zasvěceným slovem doprovázel promovaný historik Václav Pražák. Následně si mohli prohlédnout i krátký film o městě. Kromě již zmiňované výstavy Kdo byl Josef Štolba připravila knihovna ještě další výstavu s názvem Střípky z Nechanic. Slavnostní akt odhalení desky se staronovým názvem knihovny - Štolbova městská knihovna - se konal za účasti Štolbovy pravnučky PhDr. Jany Šámalové. Ze zdravotních důvodů se omluvil JUDr. Ladislav Sieber, který si dokonce svého pradědečka z dětství osobně pamatuje. Po krátkém vystoupení pěveckého sboru Cantus feminae seznámil pan Václav Pražák přítomné s působením dr. Štolby v

Nechanicích. Prosluněný den byl zakončen divadelním představením hry J. Štolby Maloměstští diplomati, kterou sehrálo Sdružení divadelních ochotníků Deštná.

Nyní nezbývá než poděkovat všem místním organizátorům za velmi pečlivě a s vkusem připravený slavnostní den a zejména paní Kramářové za mravenčí práci, která se za přejmenováním knihovny skrývá.

Na závěr nechme promluvit i samotného spisovatele a dramatika Josefa Štolbu, který svůj dopis Nechanickým zakončil následovně:

...

A proto budtež požehnány, Vy roztomilé nezapomenutelné Nechanice, a prospívejte i nadále ve všech úkolech českého, národně uvědomělého města, kterému přeju z duše nejlepší budoucnost!

V Královských Vinohradech v červenci 1924

© 2000-2004 Studijní a vědecká knihovna v Hradci Králové · pujcovna@svkhk.cz · knihovna@svkhk.cz
· studovna@svkhk.cz · <http://www.svkhk.cz>